

Studiecirkelmaterial – Socialdemokraternas kyrkopolitiska program

Innehåll

Innehåll.....	2
Inledning	3
1. Socialdemokratin och Svenska kyrkan	4
2. Religionens roll i dagens Sverige	6
Diskussionsfrågor om inledning och del 1-2:	7
3. Kyrkopolitikens grunder	8
4. Det lokala församlinglivet	9
Diskussionsfrågor om del 3-4:.....	10
5. En hållbar kyrka	11
6. En feministisk kyrkopolitik.....	13
Diskussionsfrågor del 5-6:	14
7. Svenska kyrkans utmaningar nationellt och internationellt	15
Diskussionsfrågor om del 7 och övergripande diskussionsfrågor:.....	16
8. Till dig som cirkelledare	17
Digitala möten.....	17
Delaktighet en grundtanke	17
Bjud in flera	17
Arbetsplan och upplägg	18
Fortsatt utbildning	18

Det kyrkopolitiska programmet är antaget av partistyrelsen den 2 november 2020.

Inledning

Socialdemokratin vill forma ett samhälle grundat på demokratins ideal och alla människors lika värde och lika rätt. Fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle är den demokratiska socialismens mål. Det är grundläggande värderingar som vi socialdemokrater bär med oss på alla de områden vi verkar inom. Socialdemokratins engagemang i Svenska kyrkan bottenar i den djupa insikten om kraften som skapas när människor tillsammans med andra får ge uttryck för sina drömmar, tankar, tro och idéer om något större än sig själva.

I samband med relationsförändringen mellan stat och kyrka år 2000 antog partistyrelsen ett nationellt kyrkopolitiskt program, ”Öppen kyrka”. Följande program ersätter ”Öppen kyrka” och blir således socialdemokratins andra program för sitt engagemang i Svenska kyrkan.

Socialdemokratin har sedan sitt bildande hyst ett stort engagemang för Svenska kyrkan. De första åren präglades av en kamp för religionsfriheten och mot kyrkans ställning som den styrande maktens förlängda arm. Socialdemokratin har genom sitt engagemang bidragit till att Svenska kyrkan steg för steg reformerats från att vara en statens maktkyrka till den demokratiskt förankrade folkkyrka vi ser idag. Denna utveckling har sin rot i övertygelsen om att det inte ska finnas över- och underordning i principen om alla människors lika värde och lika rätt. Det övergripande målet för socialdemokratins engagemang i Svenska kyrkan är därför att slå vakt om den öppna och demokratiska folkkyrkan som står upp för alla människors lika och okränkbara värde.

Socialdemokratin och Svenska kyrkan har under de senaste mer än hundra åren utvecklats i ett ömsesidigt kritiskt förhållande till varandra. Svenska kyrkan och socialdemokratin har efter ett kritiskt inledningskede vunnit varandras förtroende. Tusentals socialdemokrater gör i dag tjänst som förtroendevalda i Svenska kyrkans församlingar, stift och på nationell nivå. Med detta engagemang vill vi säkra Svenska kyrkans närvaro i hela landet. Svenska kyrkan ska som ett evangeliskt-lutherskt trossamfund vara rikstäckande såsom lagen om Svenska kyrkan föreskriver. Med vår närvaro i Svenska kyrkan bidrar vi också till kontinuitet i den förvaltning av kyrkans tillgångar som generationer har byggt upp.

I tillämpliga delar kan detta program tjäna som stöd för socialdemokrater engagerade i andra trossamfund. Tillsammans med socialdemokrater av olika tro- och livsåskådning vill Socialdemokraterna som partiorganisation vara ett stöd föransvarstagande socialdemokrater att i sina sammanhang kunna medverka till att de socialdemokratiska värderingarna om frihet, jämlikhet, solidaritet och hållbarhet kan förverkligas.

1. Socialdemokratin och Svenska kyrkan

Den socialdemokratiska röda tråden i kyrkopolitiken har alltid varit att på demokratisk grund söka reformera och modernisera Svenska kyrkan i linje med dess tro, bekännelse och lära. Målet har hela tiden varit att utveckla ett samhällskontrakt mellan Svenska kyrkan, staten och samhället. Staten har gett de legala förutsättningarna till en teologiskt motiverad tanke, där kyrkan och det mångreligiösa samhället gemensamt tar ansvar för alla människors kallelse till delaktighet och ansvar för det man upplever vara skapelsen. Därigenom finns ingen grundläggande lojalitetskonflikt mellan kyrkogemenskap och samhällsgemenskap, och socialdemokratin i kyrkan slår vakt om ett välfärdssamhälle där kyrkan genom sitt diakonala uppdrag kan lämna ett viktigt bidrag.

Den första tiden efter partiets bildande 1889 förde socialdemokratin en uppsplitande kamp mot statskyrkan, som bekämpade alla folkrörelser och inte ville införa någon demokrati. Många inom partiet var av den uppfattningen att det demokratiska välfärdssamhälle man ämnade bygga skulle göra kyrkan överflödigt. Partiprogrammet slog fast att religionen var en privatsak och att kyrkan med sitt ansvar för skolan omgäende borde skiljas från staten.

I början av 1900-talet misslyckades statskyrkan i sina försök att stoppa folkrörelsernas tillväxt. Då försökte kyrkans ledning förgäves att locka över alla arbetare till unglyrkörörelsens nationalistiska och nationalromantiskt inriktade kyrka.

Efter första världskriget blev Sverige en parlamentarisk demokrati, men religionens makt försvann inte. Istället antog Svenska kyrkan en mer liberal samhällssyn som företrädde en teologisk linje som gav stort fokus åt Jesu etiska lära och som avvisade idén om kyrkan som företrädare för de besuttna. Detta tilltalade de kyrkligt engagerade inom socialdemokratin. Nu växte opinionen i partiet för att inte skilja kyrkan från staten utan istället demokratisera kyrkan och göra den till en kyrka för hela folket. I denna linje fann Svenska kyrkan och socialdemokratin varandra - både ville se en kyrka mitt i samhället. Därmed inleddes en ny period med en fruktbar kamp inom kyrkan. Men det var också en kamp inom socialdemokratin. Delar av partiet ville skilja kyrkan från staten, men den linje som förespråkade en ökad delaktighet inom kyrkan vann. Därmed började socialdemokratin sitt arbete med att söka demokratisera statskyrkan.

Som ett exempel på en framgångsrik kamp inom kyrkan beslöt ett extra kyrkomöte 1958 att kvinnor fick tillträde till prästämbetet. Beslutet föregicks av en uppsplitande debatt inom och utom kyrkan. Motståndarna menade att beslutet stred mot tolkningen av den så kallade apostoliska successionen, där arvet från Jesus endast sägs ha förmedlats av prästvigda män. Men kyrkomötets beslut i ämbetsfrågan vilade på både en teologisk motivering och en hänvisning till jämställdhetssträvanden i samhället – kyrka och samhälle gick hand i hand.

Med relationsförändringen år 2000 förverkligades partiets ursprungliga krav från 1889 om att skilja kyrka och stat. Därigenom införde Sverige under bred politisk uppslutning en konsekvent religionsfrihet. Alla beslut om kyrkan ska nu fattas inom kyrkan, och alla utnämningar ska ske i kyrkans beslutande organ. Genom beslut i riksdagen fick Svenska kyrkan ett modernt och rättssäkert regelverk i form av en ramlag, som ger kyrkan möjligheter till en effektiv förvaltning av egna ekonomiska tillgångar. Staten biträder med uppbörderna av

kyrkoavgiften. Sedan år 2000 har socialdemokratin tillsammans med andra format en samhällsdialog där svenska kyrkans budskap om evangeliet i ord och handling nu söker sina svar med utgångspunkt i ett jämställt, jämlikt och hållbart samhälle.

2. Religionens roll i dagens Sverige

Begreppet religion har ingen given definition, men alla försök till definition innehåller människans tro på något gudomligt och heligt. Gudstron tar sig olika uttryck i såväl handling som liv, såsom i Svenska kyrkans fall i bön, gudstjänst, dop, konfirmation och nattvard, vigsel och begravningsgudstjänst, jämte uppmaningen att i vardagslivet känna solidaritet med medmänniskan och hela världen.

Sedan 1951 råder religionsfrihet i Sverige, vilket betyder såväl en frihet från religion som till religion. Svenska kyrkan är Sveriges i särklass största samfund och organisation med drygt hälften av befolkningen som medlemmar.

Religionsfriheten har dock minskat på flera håll runt om i världen. Över 50 stater, bland dem folkrika länder som Kina, Indonesien och Ryssland har infört starka legala restriktioner som begränsar religiös tro och praxis. Det förekommer även att religiösa minoriteter aktivt utövar förtryck både inom och utanför den egna gruppen. Detta sker också i Sverige där vi ser unga människor som lever med begränsningar som bär upp en hederskultur. Vi ser också att uttryck för såväl antisemitism som islamofobi har ökat i samhället som helhet.

Vi socialdemokrater anser att Svenska kyrkan har ett särskilt ansvar för att en interreligiös dialog förs i syfte att skapa ett gemensamt vi mellan människor. Svenska kyrkan ska, vid sidan av sitt ekumeniska arbete, på jämlika villkor föra en dialog med såväl muslimska som judiska samfund liksom med andra registrerade trossamfund. En väl fungerande dialog berikar deltagarnas strävan för ett jämlikt och demokratiskt samhälle samtidigt som det skapar kunskap och förståelse för religiösa och kulturella skiljaktigheter.

Religionen har stora förutsättningar att vara en sammanhållande kraft i samhället. En sekulär stat står inte i motsats till religion utan är tvärtom en förutsättning för likabehandling av människor med skilda trosuppfattningar. Ingen människa ska behöva begränsas i sitt liv beroende på kön, ursprung, religion eller sexuell läggning.

Socialdemokraterna ser religionen som en resurs i samhället och

ser betydelsen av trossamfundens deltagande i en demokratisk samhällsdialog som syftar till ett samhälle som håller ihop.

vill stödja en inkluderande religionsutövning, som inte utestänger någon på grund av kön, ålder, etniskt ursprung eller sexuell läggning.

tar avstånd från religionsutövning som utestänger och kränker människor.

tar avstånd från religionsutövning som inte utgår från jämställda och jämlika förutsättningar.

Diskussionsfrågor om inledning och del 1-2:

1. Vad betyder en öppen demokratisk folkkyrka för dig?
2. Varför ska socialdemokraterna som parti engagera sig i Svenska kyrka?
3. Vilka likheter och olikheter finns det mellan socialdemokraternas värdegrund och Svenska kyrkans budskap och värdegrund?
4. På vilket sätt kan Svenska kyrkan öka sitt interreligiösa och ekumeniska arbete?

3. Kyrkopolitikens grunder

Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka där evangeliet om Jesus är det som förenar. Där betonas särskilt människors lika värde och samhällets plikt att utöva solidaritet med svaga och utsatta människor. De grundläggande värdena måste utvecklas i tanke, ord och handling genom kyrkans grundläggande uppgift - att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Svenska kyrkan verkar i huvudsak genom sina församlingar och vi socialdemokrater har allt sedan 1920-talet verkat för en öppen folkkyrka, där evangeliet erbjuds alla. Kyrkoordningen är tydlig med att Svenska kyrkan är en kyrka för tvivlande, sökande och trosvissa. Församlingen har dessutom ett uttalat ansvar för alla som vistas i församlingen. Det är en viktig del av kyrkans identitet, att inte avvisa någon och att möta alla i ögonhöjd på jämlika villkor.

Den kulturskatt i form av arkitektur, konst, musik och historisk kontinuitet som rymms inom Svenska kyrkans kulturarv fyller en viktig funktion för hela samhället. Svenska kyrkans kulturarv är hela Sveriges kulturarv.

Kyrkans organisation utgörs av en demokratisk grundstruktur, där förtroendevalda delar ett gemensamt ansvar med biskopar och kyrkoherdar. Förtroendevalda och kyrkoherden ansvarar gemensamt för att församlingens verksamhet svarar mot de behov som finns i lokalsamhället. Inte minst inom det diakonala området ser vi utökade möjligheter till samverkan mellan kyrkan och andra aktörer i samhället.

Kyrkan är också en aktiv del i det offentliga samtalet, såväl på lokal som nationell nivå. I det utåtriktade arbetet bidrar kyrkan med sin kompetens på ett sätt som gagnar sammanhållning och integration liksom ett väl fungerande demokratiskt samtal. Vi socialdemokrater ser värdet av en kyrka som agerar i samhällspolitiska frågor utifrån den kristna grundsynen om människovärdets okränkbarhet.

Socialdemokraterna ser Svenska kyrkans öppenhet som grundläggande och

vill främja Svenska kyrkans kulturinsatser och säkra att staten även fortsättningsvis bidrar till vårt gemensamma kulturarv.

vill främja Svenska kyrkans samverkan inom civilsamhället.

vill främja Svenska kyrkans samverkan med kommuner och regioner genom insatser inom det diakonala området.

tar avstånd från krafter som vill begränsa Svenska kyrkans verksamhet till de mest trogna gudstjänstbesökarna.

4. Det lokala församlinglivet

Från Treriketsröset i norr till Smygehuk i söder täcks varje kvadratmeter av landets yta av en församling inom Svenska kyrkan. I denna grundläggande organisationsenhet erbjuder kyrkan alla att delta i en kristen gemenskap, där evangelium förkunnas och dop och nattvard erbjuds.

I en tid när skillnaderna mellan stad och landsbygd ökar inom många områden, både gällande demografi, försörjning, kulturutbud, sociala insatser och folkhälsa, kan kyrkan med sin lokala närvaro spela en viktig roll. Det handlar om att möta människors behov av gemenskap och sammanhang. Där blir också de förtroendevalda i församlingen en viktig länk till medborgarna.

Varje församling eller pastorat har en lokal självstyrelse, som är folkligt och demokratiskt förankrad samt en förvaltning, som leds av kyrkoherden och styrs av kyrkorådet. De förtroendevalda har genom församlingsinstruktionen ansvar för verksamhetens inriktning och omfattning. Den vigda personalen har ansvaret för teologin, de kyrkliga handlingarna och själavården. Denna gemensamma ansvarslinje är själva grundbulten i kyrkans organisation och beslutsstruktur.

Anställda i Svenska kyrkan ska ha rätt till en god arbetsmiljö, möjligheter till utveckling och kompetensutveckling. En god arbetsmiljö måste gälla även dem som via upphandling eller på annat sätt har Svenska kyrkan som uppdragsgivare. Kollektivavtal ska vara en självklarhet.

Svenska kyrkans syn är, som en luthersk folkkyrka, att alla som döps också kallas till att bli medarbetare i kyrkan. Detta brukar omnämnas ”det allmänna prästadömet”. Det är därför viktigt att människors vilja till engagemang tas tillvara. Genom ideellt arbete skapas en större öppenhet och delaktighet genom att fler deltar i verksamheten. Kyrkan ska vara en plats där alla oavsett förutsättningar blir lyssnade på och upplever sig kunna bidra på ett meningsfullt sätt. Nya mötesplatser och nya mötesformer behöver därför utvecklas. Barn och unga måste få särskild uppmärksamhet i kyrkans aktiviteter. Det är viktigt att betona att alla barn ska kunna delta på lika villkor. Vi ser det därför som helt nödvändigt att all barnverksamhet ska vara avgiftsfri.

I bibeln välkomnar Jesus alla barn och framhåller deras värde. Konkret innebär det att församlingen ska utveckla verksamheten tillsammans med barnen, att barnperspektivet alltid ska tas i beaktande. Barnen ska inte vara gäster i församlingens verksamheter, deras berättelser och upplevelser ska bidra till församlingens utveckling.

Vi socialdemokrater ser Svenska kyrkans krav på barnkonsekvensanalys av alla beslut som ett viktigt instrument för att säkerställa barns perspektiv. Detta synsätt ligger också i linje med barnkonventionen, som sedan 1 januari 2020 är svensk lag. Barnkonventionen ger alla barn rätt till andlig utveckling, vilket är vad många forskare idag skulle kalla existentiell hälsa.

Socialdemokraterna ser församlingen som en resurs och

vill främja en kompetensutveckling där anställda tillsammans med förtroendevalda och församlingsbor utvecklar den grundläggande uppgiften.

vill främja ett ökat ideellt engagemang i kyrkans verksamheter.

vill stärka barnens rätt och ställning i enlighet med Barnkonventionen.

vill utveckla arbetet med barnkonsekvensanalys i avsikt att göra barnen till subjekt i kyrkans verksamheter.

Diskussionsfrågor om del 3-4:

1. Tycker du att man behöver vara troende för att politiskt engagera sig i Svenska kyrkan?
2. Hur kan socialdemokraterna få fler att bli förtroendevalda inom Svenska kyrkan?
3. På vilket kan Arbetarpartiet Socialdemokraterna tillvarata de anställda inom Svenska kyrkans intressen?
4. Hur kan Svenska kyrkan utveckla nya mötesplatser och mötesformer, särskilt för barn och unga?

5. En hållbar kyrka

När människan frågar efter meningen med livet riktas blicken mot framtiden. Där kan vi idag se den globala uppvärmningen och det sjätte massutdöendet (hotet mot den biologiska mångfalden) som allvarliga hot mot vår civilisation och jordens överlevnad.

Kyrkoordningen talar om ”skapelsens återupprättelse” som ett motiv till församlingarnas arbete med den grundläggande uppgiften. Socialdemokratin vill här utveckla fyra samverkande dimensioner: andlig/existentiell, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Alla dessa fundament bidrar till det gemensamma arbetet med att rädda världen från undergång.

Den ekologiska krisen blir en existentiell fråga när människan förlorar hoppet om en global framtid i fred, frihet och ekologisk jämvikt. Den andliga/existentiella hållbarheten förutsätter därför att församlingarna lägger stor kraft vid att utveckla miljö- och klimatkunskaperna som en del i den ordinarie verksamheten. I tider av otrygghet fyller kyrkan en central roll i att vara en hoppets röst och mana till kamp för kraftfulla handlingar gentemot de ekologiska hoten. När ekosystemen överlever lever också hoppet vidare om en bättre värld fylld av existentiell mening. Ekologin och teologin blir då till ömsesidig hjälp och utmaning för varandra i arbetet för en hållbar värld. Svenska kyrkan ska både i sin egen verksamhet och i rollen som samhällsaktör agera för att uppnå klimatneutralitet.

Den sociala hållbarheten utgår från att kyrkan i sin diakonala verksamhet och mission vågar ifrågasätta traditionella och förtryckande makthierarkier. Oberoende av ålder, kön, klass, etniskt ursprung, funktionsvariationer eller sexuell läggning har varje människa rätt att bli sedd, hörd och lyssnad på. Diakonin ska nationellt och globalt vara en närvarande hjälp till att återupprätta och frigöra människan. Endast så orkar drabbade och marginaliserade människor göra gemensamt och uthålligt motstånd mot sociala orättvisor. I takt med att samhällets gemensamma trygghetssystem försvagats har förväntan på, och behovet av diakonala insatser ökat. Detta blir synligt på många sätt i verksamheten och vårt svar blir att vi i Svenska kyrkan, liksom i samhället i övrigt, ska ta vårt ansvar och arbeta för ökad trygghet för alla. Utsatta människor har enligt vår syn en särställning när det kommer till att få del av den diakonala verksamheten. Verksamheten ska vara öppen och tillgänglig för alla.

Den ekonomiska hållbarheten kräver att vi hushåller med ändliga resurser så att även framtida generationer kan få sina grundläggande behov tillfredsställda. Såväl förnyelsebara som icke-förnyelsebara resurser ska då återvinnas och återanvändas. Församlingarna ska här ta ledningen i det lokala arbetet genom exempelvis en inköpsagenda präglad av ett hållbarhetstänkande. En viktig del i det arbetet är att stödja rättvis handel, bl a via Fairtrade. Det handlar om att som kyrka verka för ett samhälle med minskade klassklyftor och ökad jämlikhet.

Socialdemokraterna ser global hållbar utveckling som en nödvändighet och

vill att social, ekonomisk och ekologisk rättvisa ska prägla all produktion av tjänster och varor som Svenska kyrkan köper in.

vill utveckla Svenska kyrkans förvaltning av kapital, fastigheter samt skog och mark i enlighet med hållbarhetsdimensionerna.

vill stärka de förtroendevaldas kunskaper i hållbarhetsdimensionerna och HBTQ-frågor.

6. En feministisk kyrkopolitik

Det är inte bara klasstillhörighet som hindrar människors förutsättningar att leva, verka och delta på lika villkor, det handlar också om kön. En tydlig maktstruktur är det som kallas könsmaktsordningen, den systematiska över- och underordningen mellan könen som medför ojämlika villkor mellan män och kvinnor. Inom alla samhällsklasser är kvinnors villkor olika männens, deras genomsnittliga inkomst är lägre och det obetalda arbetet i hemmen mer omfattande.

Tydliga tankemönster definierar vad som är manligt och vad som är kvinnligt. Denna ordning begränsar kvinnors livsval, men hindrar även männens möjlighet till utveckling. För oss är och har jämställdhetsfrågan också varit en viktig del av kyrkopolitiken. Från kampen för kvinnors rätt att prästvigas, till dagens kamp för arbete mot diskriminering och förtryckande strukturer. Det finns ännu idag manliga präster som inte vill utöva sitt ämbete tillsammans med kvinnor. För oss är det en orimlig och orättfärdig hållning som måste motverkas. Det samma gäller frågan om präster som inte vill viga samkönade par. Den röda tråden i den socialdemokratiska kyrkopolitiken ska vara att värna och utveckla människors rättigheter – målsättningen måste vara en kyrka där ingen utsätts för diskriminering eller särbehandling.

På det globala planet verkar Svenska kyrkan genom sin biståndsorganisation ACT för att långsiktigt stödja människor, organisationer och kyrkor i ett arbete för demokrati och social rättvisa. Här riktas särskild uppmärksamhet mot flickors och kvinnors behov då dessa i stort sett alltid är de som drabbas hårdast av krig och svält. Vi ser också det nödvändiga i att kvinnor i större utsträckning ges del i arbetet med fredssamtal och försoningsprocesser. Här fyller Svenska kyrkans internationella arbete en viktig funktion också i att bidra med att sprida vår syn på kvinnor och deras rättigheter i kontexter där patriarkala strukturer motverkar all form av positiv förändring.

Socialdemokraterna ser att arbetet för jämställdhet är centralt och

vi kommer aldrig acceptera att kvinnor motarbetas och diskrimineras i sin tjänsteutövning på grund av kön.

vill främja arbetet med utbildning och kompetensutveckling för att förhindra diskriminering.

vill uppmärksamma kvinnors och flickors utsatthet i internationella konflikter.

vill uppmärksamma kvinnors viktiga roll och delaktighet i fredssamtal och försoningsprocesser.

Diskussionsfrågor del 5-6:

1. Vilka frågor tycker du att Socialdemokraterna ska driva nationellt och lokalt inom kyrkopolitiken?
2. På vilket sätt tycker du att Socialdemokraterna kan stärka de förtroendevaldas kunskaper om den sociala hållbarheten, klimat, miljö och HBTQ-frågor inom kyrkopolitiken?
3. Hur kan Socialdemokraterna fortsätta driva frågorna om kvinnors rätt att prästvigas och att präster ska viga samkönade par?
4. Vilken ska bli Socialdemokraternas nästa stora fråga att driva på jämställdhetsområdet?

7. Svenska kyrkans utmaningar nationellt och internationellt

Svenska kyrkans verksamhet och medlemsantal minskar procentuellt mindre än många andra folkrörelser men förlorar förvisso både medlemmar och intäkter på ett lätt som påverkar kyrkans förutsättningar. För att kunna hantera framtida rationaliseringar och effektiviseringar av verksamheten krävs att kyrkan har en god organisation. I det lokala och nationella förändringsarbetet måste personalens erfarenheter och kunskaper tas tillvara och utvecklas genom en återkommande kompetensutveckling.

Ska Svenska kyrkan klara det grundläggande uppdraget i framtiden krävs att hon är relevant för alla medlemmar. Det finns en kärna av trogna gudstjänstbesökare på ungefär fem procent av medlemskåren, men ser man till hur många som någon gång under året deltagit i en gudstjänst är det nära hälften av medlemmarna. Konserter och musikgudstjänster lockar varje år miljontals besökare. Det finns alltså en potential till engagemang hos fler, men då behöver kyrkan vara lyhörd för människors förväntningar. Vi socialdemokrater ser ett stort värde i en öppen folkkyrka, där människor från olika bakgrund möts på lika villkor. Vi vill värna kyrkans möjlighet att erbjuda en bred verksamhet. En fortsättning för detta är ett uttag av medlemsavgiften som grundas i principen att bidra efter bärkraft. Det finns en förväntan hos människan att kyrkan ska finnas när det krisar i livet. Svenska kyrkan står för trygghet och det finns en tillit till att den finns när man behöver den. Det kan gälla stora kriser som drabbar samhället, men också personliga svårigheter och sorger. Det senare gäller inte minst när någon man håller kär dör.

Sedan relationsförändringen år 2000 ombesörjer Svenska kyrkan ett begravningsväsende för nästan hela landet. Undantagna är Stockholms stad och Tranås kommun. Alla i Sverige, oberoende av religiös eller icke-religiös uppfattning, betalar samma begravningsavgift. Det innebär att kyrkans organisation åtar sig en samhällsuppgift, där alla kan känna sig trygga med att få ett professionellt stöd. Vi socialdemokrater anser att Svenska kyrkan även fortsättningsvis ska vara huvudman för begravningsverksamheten, då detta skapar förutsättningar för likabehandling över hela landet.

Medborgarnas förväntningar på Svenska kyrkan märks tydligt när samhället utmanas eller drabbas av större kriser. Det har blivit tydligt i den situation som nu, 2020, drabbat både Sverige och världen i övrigt i form av en pandemi. Behoven av själavård och telefonjouer har ökat kraftigt, institutionssjälavården har fått en ökad betydelse liksom de diakonala insatserna i övrigt. Vad de långsiktiga effekterna blir vet vi inte, men det kommer att påverka såväl ekonomin som människors hälsa och upplevda trygghet.

Svenska kyrkans tog ett stort ansvar i samband med mottagandet av det stora antal flyktingar som kom till Sverige 2015. Den framväxande nationalismen inom och utom Europa gör migrationen till en avgörande utmaning för den grundläggande verksamheten inom Svenska kyrkan. Sedan långt tillbaka i historien har det inom den kristna kyrkan utvecklats en universell rätt till gästfrihet. Detta kan illustreras med liknelsen om den barmhärtige samariern från Lukasevangeliet, kapitel 10. Liknelsen handlar inte om välgörenhet, utan om främlingens rätt att inte bli behandlad som en fiende.

Antalet människor på flykt i världen är mycket högt och klimatförändringarna förväntas bidra till att långt fler kommer att tvingas lämna sina hem. Detta innebär att det kommer att finnas ett stort behov av Svenska kyrkans engagemang inom området även i framtiden. Om kriser av olika slag ställer krav på nationell nivå är behovet mångdubbelt på den internationella arenan. I synen på det internationella solidaritetsarbetet har Svenska kyrkan och socialdemokratin ett gemensamt synsätt. Vi ser internationellt utvecklingsamarbete och humanitära insatser som nödvändiga för att nå målet om en jämlik och rättvis värld. Utmaningen idag för ACT Svenska kyrkan är det minskande demokratiska utrymmet i världen som försvårar möjligheterna att verka. Kyrkan ser också med oro på de politiska förslag som finns kring minskat bistånd och vilka förödande konsekvenser detta skulle få för det internationella solidaritetsarbetet. Vi delar den oron och står fast vid enprocentsmålet i biståndspolitik. Vi vill arbeta för att varje församling avsätter motsvarande 1% av kyrkoavgiften till internationell solidaritet.

Socialdemokraterna ser i tider av stora förändringar behovet av en god organisation och

vill se ett samarbete mellan kyrkan, folkrörelserna och övriga civilsamhället för att främja uppbyggnaden av ett solidariskt samhälle.

vill bidra till att ACT Svenska kyrkan kan fortsätta vara en stark aktör i det internationella solidaritetsarbetet.

vill arbeta för att varje församling bidrar med motsvarande 1% av kyrkoavgiften till internationell solidaritet.

Diskussionsfrågor om del 7 och övergripande diskussionsfrågor:

1. Vi vill inte bara ha fler förtroendevalda socialdemokrater i Svenska kyrkan utan även fler medborgare som engagerar sig i Svenska kyrkans dagliga verksamhet. Hur tycker du det ska gå till?
2. På vilket sätt kan Svenska kyrkan utveckla sitt arbete vid samhällskriser?
3. Vilka frågor tycker du att Socialdemokraterna ska driva lokalt i ditt stift och församling?
4. Vad skulle stå i ditt socialdemokratiska Valmanifest i nästa kyrkovalrörelse?

8. Till dig som cirkelledare

Detta avsnitt är ett stöd för dig som leder samtalet i studiecirkeln. Kontakta ABF så får du fler tips, och information om vad som gäller för att få ekonomiskt och praktiskt stöd.

Digitala möten

På ABF:s hemsida finns tips och inspiration om hur du genomför en studiecirkel. Du kan också få hjälp av din arbetarekommun.

Delaktighet en grundtanke

Demokrati och delaktighet är viktiga hörnstenar i en studiecirkel. Alla ska kunna påverka och känna sig delaktiga i arbetet. Grundtanken är att alla delar med sig av sina kunskaper och att vi lär oss tillsammans.

För dig som ledare gäller det att skapa ett generöst klimat där alla känner sig delaktiga. Det är bra att börja varje träff med en incheckning där alla deltagare får möjlighet att sätta ord på sin känsla just nu, och formulera en mening som beskriver vad man tog med sig från förra träffen. På samma sätt är det bra att avsluta varje träff med en utcheckning – en runda där deltagaren får sätta ord på sin känsla just nu och om det är något som ni kan förbättra till nästa träff.

I grupper brukar det oftast finnas några som har lättare än andra att uttrycka sig och ta plats. Som ledare är det din uppgift att se till att så många som möjligt deltar i samtalen. Om någon sitter tyst större delen av tiden kan du rikta dig till denne med frågor som ”Är det här något du känner igen?” eller ”Hur tänker du?”. Samtidigt är det viktigt att vara lyhörd och inte tvinga fram ställningstaganden från människor som känner sig osäkra. En grupp utvecklas hela tiden och för en del deltagare tar det några gånger innan gruppen känns så trygg att de vill delta i samtalen.

Att våga vara nyfiken, våga säga fel ibland och våga ”provtänka” tillsammans med andra är utvecklande för oss alla. Din roll som cirkelledare handlar om att öppna upp för ett samtalsklimat med högt i tak och att skapa en god stämning i gruppen. Som ledare behöver du inte kunna allt. Ni utvecklar er kunskap tillsammans.

Bjud in flera

Det här materialet riktar sig främst till socialdemokratiska kyrkopolitiker – både de som är valda och de som kandiderar eller har kandiderat. Men eftersom partiet som helhet är engagerat i Svenska kyrkan är det också möjligt för andra partimedlemmar att delta. Ta tillfället i akt att folkbilda fler än de som är direkt involverade i kyrkopolitiken, och ta in perspektiv utifrån.

Arbetsplan och upplägg

En arbetsplan för studiecirkeln är ett gemensamt dokument som lägger en bra grund för att nå målet med cirkeln. Vare sig du vill använda ordningen i det här materialet, eller en annan, är det viktigt att du stämmer av med de andra deltagarna.

Vi föreslår fyra träffar, men ni kan ha både fler och färre eller ta dem i vilken ordning ni vill.

Det är bra om deltagarna har läst texten till den aktuella träffen innan ni ses.

Det är viktigt att ni på träffen lägger tid på att diskutera det som berör er och gör egna handlingsplaner. Som stöd för detta finns samtalsfrågor till varje träff.

Fortsatt utbildning

På Socialdemokraternas studieportal finns fler utbildningar att tipsa deltagarna om, däribland en ledarskapsutbildning som riktar sig till alla förtroendevalda inom Socialdemokraterna. Kontakta ditt partidistrikt för mer information om när den och andra utbildningar arrangeras.